

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Ağustos 2019 • No: 137

Kapitalist Kâr Düzeni Son Bulmadan İnsanlık Huzur Bulmaz!

Eğer üretim insanlığın ortak çıkarları, refahı ve mutluluğu için yapılıyorsa, dünyamız bir yeryüzü cennetine dönüşmüş olurdu. İnsanlık, doğayla uyum içinde huzurlu bir yaşam sürerdi. Ama kapitalist kâr düzeni buna engel oluyor. Bu düzende üretimin hedefi ve mantığı insanlara yararlı ve kaliteli ürünler üretmek değil, daha fazla kâr getirecek ürünler üretmektir.

Kaz Dağlarında altın arayan Alamos Gold adlı Kanadalı şirket ve onun yerli ortağı Doğu Biga Madencilik, şu ana kadar 200 bin civarında ağacı kesmiş ve doğada büyük bir tahribata yol açmıştır. Bu şirketler, siyanürle altın arıyor ve yerin altını üstüne getiriyorlar. Kesilen on binlerce ağaç, yok edilen bitki örtüsü, toprağa ve suya karışan siyanürün yarattığı kirlilik, insanı ve doğal yaşamı tehdit ediyor. Alamos Gold adlı şirket dâhil, altın ve diğer maden şirketleri tüm dünyada doğaya korkunç zararlar veriyorlar. Ama ne insan ne de doğal yaşam bu şirketlerin umurundadır. Onlar, doğanın bağırını sökerek daha fazla maden çıkartma ve kârlarını katlama hırsıyla yanıp tutuşuyorlar. Çünkü kapitalist sistemde üretimin tek amacı

kâr elde etmek ve birikmiş sermayeyi daha fazla arttırmaktır. Dolayısıyla mesele sadece bu şirketlerin ağırlığı değil, mesele bir sistem sorunudur.

Eğer üretim insanlığın ortak çıkarları, refahı ve mutluluğu için yapılıyorsa, dünyamız bir yeryüzü cennetine dönüşmüş olurdu. İnsanlık, doğayla uyum içinde huzurlu bir yaşam sürerdi. Ama kapitalist kâr düzeni buna engel oluyor. Bu düzende üretimin hedefi ve mantığı insanlara yararlı ve kaliteli ürünler üretmek değil, daha fazla kâr getirecek ürünler üretmektir. Bu yüzden, sistem bu amaç doğrultusunda örgütlenmiştir. En basitinden, ekmeğe üretmek kârlı değilse, sermaye sahibi gider parasını silah üretimine yatırır. Ekmeğe insan için vazgeçilmez temel

bir ihtiyaç maddesiysen, silah savaş ve yıkım demektir. Ama bu durum sermaye sahibini zerrece ilgilendirmez. O vicdanına değil cüzdanına bakar. Üstelik savaşla birlikte kentler yıkılır ve yeniden yapılmaları gerekir. Bu da kapitalistler için yeni kârlı alanlar demektir.

Sermaye sahipleri, ister elle tutulsun ister tutulmasın, ister maddi isterse manevi olsun, dünyadaki her şeye kâr gözüyle bakarlar. Her şeyi metaya dönüştürmek, satıp kâr elde etmek isterler. Şair Orhan Veli, Türkiye’de kapitalist ilişkilerin az geliştiği dönemde yazdığı şiirinde şu mısralara yer vermişti: “Bedava yaşıyoruz, bedava/Hava bedava, bulut bedava/Dere tepe bedava/Yağmur çamur bedava/Acı su bedava.” Eğer Orhan Veli bugün yaşasaydı, muhtemelen acı acı tebessüm ederdi, acı suyun bile paralı ve üstelik çok da pahalı olduğunu görerek.

Sermaye sahipleri her şeye satılacak ve kâr edilecek mal gözüyle bakmakla kalmaz, aynı zamanda kullanım ömürleri son derece kısa olan mallar üretirler. Meselâ 1940’larda bir kimya şirketi, geliştirdiği sentetik kumaşla çok dayanıklı ve kaçmayan kadın çorapları üretmişti. Bu çoraplar, bir otomobili çekecek kadar dayanıklıydı. Ama 30 yıl boyunca giyilebilecek bu çoraplar, sermaye sahibi için kârsızdı ve bu yüzden de kısa ömürlü çoraplar üretmeye başladı. Uzun ömürlü ve kaliteli otomobiller, buzdolapları, çamaşır makineleri, bilgisayar ya da cep telefonları üretildiğini ve bunların teknolojik yeniliklere uyumlu olduğunu düşünelim... Bu durum kapitalistlerin işine gelir mi? Elbette gelmez. Çünkü o zaman bu ürünlerin yeni versiyonlarını satmak için tüketimi kısırtamazlar. Böylece insanların ihtiyacı ve tüketimi azalır, tüketim azalırsa üretim de azalır ve kapitalistler yüksek kârlar elde edemezler. Yani böyle bir durum kapitalist üretimin mantığına terstir. Kısa sürede ıskartaya çıkan teknolojik ürünler örneğinde gördüğümüz üzere, sermayedarlar, kullanım eşyalarının ömrü kıaldıkça daha çok üretiyor, daha çok satıyor ve daha çok kâr elde ediyorlar.

Ne var ki üretimin durmaksızın genişlemesi ve büyümesi, hammadde ihtiyacının da sürekli olarak artması demektir. Üretim genişledikçe daha fazla metal cevherine, daha fazla petrole, gaza ve kömüre, daha fazla suya, daha fazla inşaat malzemesine ihtiyaç vardır. Bu da doğanın bağrının daha fazla sökülmesi, ormanların ve bitki örtüsünün yok edilmesi, barajlar ve santraller kurulması, suların kuruması, çevrenin tahrip edilmesi anlamına gelir. Bugün küresel iklim değişikliğinin temel nedeni, kapitalizmin bu yapısıdır. Havanın ısınması, buzulların erimesi, mevsimlerin değişmesi, hortumlar ve yıkıcı sellerin oluşması ile kapitalist üretim arasında derin bir bağ vardır.

Kömür ve petrol gibi fosil yakıtlar, hava kirliliğinin oluşmasında başı çekiyorlar. Oysa fosil yakıtlar kullanılmadan da dünyadaki enerji ihtiyacını karşılamak mümkündür. Örneğin güneş, hem insanlığa bolca yetecek hem de doğayı tahrip etmeyecek türde devasa bir enerji kaynağıdır. Ancak güneş enerjisinden yararlanmak için büyük yatırımlara ihtiyaç vardır. Ne var ki kapitalistlerin amacı yatırdıkları sermayeyi bir an önce yerine koymak ve kâra geçmektir. Bu yüzden, asla insanlığın çıkarına olacak böylesine büyük ve kârsız yatırımlara girişmezler. “Peki, devletler ne yapıyor? Onlar bu büyük yatırımları üstlenirler” denebilir ama bu düzende devletler de sermaye sınıfının hizmetindedir.

Kapitalist düzende üretim ve toplumsal yaşam petrol ve doğal gaz gibi fosil enerji yakıtlarına bağımlıdır ama bu hammaddeler doğada oldukça sınırlıdır. Nitekim bugün Ortadoğu’da yoğunlaşan Üçüncü Dünya savaşının başlıca nedenlerinden biri de, bu enerji yataklarını ve pazarlarını kontrol etmektir. Pazar ve yatırım alanları ile enerji kaynaklarını kontrol etmek üzere sürdürülen emperyalist savaş; Afganistan’dan Suriye’ye, Irak’tan Libya’ya kadar geniş bir coğrafyada milyonların canını almış bulunuyor. Milyonlarca insanın göç yollarına düşmesinin nedeni emperyalist savaştır. Ve bu savaşın nedeni de kapitalist kâr düzenidir. İşte bu yüzden her işçi kardeşimiz bu gerçeği görmeli, işsizlik ve yoksulluktan doğan tepkisini göçmenler yerine kâr düzenine yöneltmelidir.

Üretimin kâr amacıyla yapıldığı kapitalist düzen, bu yapısından dolayı derin bir çıkmaza saplanmış. Üretim, ticaret ve dolayısıyla nüfus kentlerde toplanmış, kentler betonlaştırılmış ve milyonlar bu beton yığınağında yaşamaya mahkûm edilmiştir. Söz konusu olan tam bir kaos ve keşmekeştir. Asya’dan Afrika’ya yüz milyonlarca insan kentlerin varoşlarında derme çatma barakalarda yaşam mücadelesi veriyor. Yüz milyonlarca insan işsiz, aç ve perişandır. İki milyar insan doğru düzgün karnını doyuramıyor. Bir bu kadar insanın ise herhangi bir sosyal güvencesi yok. Her sene 11 milyon çocuk; temiz su, yeterli yiyecek ve ilaca ulaşamadığı için ölüyor.

İşçileri iliklerine kadar sömüren, yoksulluğa ve sefaletle mahkûm eden sermaye sınıfı, doğayı da talan ederek gezegenimizin doğal yapısını bozmuştur. Bu gerçek görülmeli ve her alandan yükseltelen mücadele, aynı zamanda kapitalizmi hedef almalıdır. Unutmayalım, kapitalist kâr düzeni ayakta kaldığı müddetçe işçi sınıfının sömürülmesi son bulmaz, doğa talan edilir, emperyalist savaş daha fazla insanın canını alır ve dünyaya huzur gelmez! ■

İşçileri iliklerine kadar sömüren, yoksulluğa ve sefaletle mahkûm eden sermaye sınıfı, doğayı da talan ederek gezegenimizin doğal yapısını bozmuştur. Bu gerçek görülmeli ve her alandan yükseltelen mücadele, aynı zamanda kapitalizmi hedef almalıdır.

Doğanın Dengesini Bozan Kim?

Ormanı, tabiatı, yeşiliyle; denizi, gökyüzü, sonsuz mavisiyle dünyamız müthiş güzellikte bir gezegen. Ancak hızlı bir biçimde değişen dünyamızda, yeşil ve mavinin yerini koyu, puslu bir grilik alıyor. İklim değişiklikleriyle doğanın dengesi geri dönüşsüz bir biçimde bozuluyor; seller, kuraklık, orman yangınları gibi çevre felaketleri sıklıkla oluyor. Peki, doğanın dengesi neden bozuluyor?

Sermaye sahipleri nasıl daha fazla kâr için işçileri iliklerine kadar sömürüyorlarsa, aynı şekilde doğayı da daha fazla kâr uğruna yağmalıyor, tarumar ediyorlar. Kâr ve zenginlik hırsıyla gözü dönen kapitalistler için ne insanın ne de bir parçası olduğu doğanın kıymeti vardır. Son yıllarda sıklıkla tanık olduğumuz felaketler bunun kanıtıdır.

Gediz Nehri kurudu. Akkuyu’da yapılan nükleer santralin temelinde çatlak oluştu. Pendik’te yapılacak Millet Bahçesi için yıkılan fabrikadan çevreye asbest yayıldı. Karadeniz’de inşa edilen otoyollar ve HES’ler nedeniyle oluşan seller nice can aldı. Dalaman’dan Fethiye Göcek’e, oradan Eskişehir ve Marmara Adasına uzanan ormanlar yangına teslim oldu... Bu felaketler, sadece birkaç örnek. Eskiden balık tutulan, yüzülen, Ege Bölgesinin sulamadaki en büyük can damarı olan Gediz Nehri, bugün sadece atık su kanalı işlevi görüyor. Organize sanayi bölgelerinin kimyasal atıklarını boşaltması sonucu nehir artık simsiyah akıyor. Bölgedeki kanser oranlarında ciddi bir artış var. 2018’de temeli atılan ve henüz inşası sürerken temeli iki kere çatlayan Mersin Akkuyu nükleer santralının barındırdığı tehlikeye ne demeli? Santralin gelecekte nasıl felaketlere yol açabileceğini görmek için Çernobil ve Fukuşima’da yaşanan felaketler hatırlanmalıdır.

26 Nisan 1986’da Ukrayna’nın Pripyat kentindeki Çernobil Nükleer Santralinde reaktör patladı ve çevreye çok büyük miktarda radyasyon yayıldı. Felaket, güvenlik testlerinden geçemeyen reaktörlerin çalıştırılmaya devam ettirilmesinin bir sonucuydu. Egemenlerin yalanları patlamanın ve felaketin büyüklüğünün üzerini örtmeye yetmedi. Pripyat’ta ve yakın kentlerde yaşayanlar tahliye edildi. Ama tehlike Ukrayna’yı aşıyordu. Ukrayna’nın

çok uzağındaki ülkelerde bile yüksek seviyelerde radyasyon olduğu tespit edildi. Yüzlerce insan yaşamını yitirdi, binlerce insanın yaşadığı kentler boşaltıldı. Karadeniz’de kansere yakalanan insanların sayısındaki artışın nedeni de bu felaketti.

Elbette bu felaket son olmadı. 2011’de Japonya’da yaşanan deprem ve tsunaminin ardından Fukuşima’da da nükleer “kaza” meydana geldi. Daiçi Nükleer Santralindeki reaktör eridi. Japon sermayedarlar da, önceliği kazayı örtbas etmeye ve gerçek radyasyon değerlerini gizlemeye verdiler. Ama felaket o kadar büyüktü ki bunu başaramadılar. Binlerce insanın hayatını kaybettiği kazada, yüz binlerce insan havaya, toprağa ve suya yayılan radyasyona maruz kaldı ve bölgeyi terk etmek zorunda kaldı. Radyasyonun suya, havaya karışması, kanser vakalarının sıçramalı bir şekilde artması nedeniyle panik yaşayan, yaşamları alt üst olan, sevdiklerini, sağlıklarını kaybeden insanlar santrali çalıştıran iktidara tepki gösterdiler. Japon yetkililerse bu tepki karşısında insanları tehlikenin çok da büyük olmadığı yalanına inandırmak için kameraların önünde su içerek şov yaptılar. Tıpkı Çernobil’den sonra kameraların karşısında çay içen, “zaten radyasyon kaynayınca geçiyor” diyen Türkiyeli siyasetçiler gibi...

Dağların, denizin, toprağın bağı deliniyor, maden ve petrol çıkarılıyor. Coşkun akan nehirlerin yönü değiştiriliyor, barajlar kuruluyor. Ormanlar yok edilerek yeni yerleşim bölgeleri kuruluyor, gökdelenler ve yollar inşa ediliyor. İnşaat yıkıntılarında asbest gibi zehirler etrafa yayılıyor. Çöp yığınları, fabrika atıkları toprağı, havayı ve suyu kirletiyor. Milyonlarca insanın yaşadığı kentler beton ormanları haline getiriliyor. Açık ki yaşanan felaketler bir “doğa olayı”, “kaza” değildir. Doğanın dengesini bozan kapitalizmdir, yaşanan yıkımın ve tahribatın tek sorumlusu bu sömürü düzenidir!

İşte bu nedenle çarpıtmalara karşı uyanık olmalı, gerçekliklerin farkına varmalıyız. Doğanımızı ve yaşamımızı kurtarmak için önce kapitalizmden kurtulmalıyız. ■

Onlar Güçlü Değil, Biz Örgütsüzüz!

Emekçi kadınlar olarak yaşadığımız sorunlar bazen o kadar ağır olur ki altında ezildiğimizi ve bir daha rahat bir nefes alamayacağımızı sanırız. Belki tam da böyle hissediyoruz bugünlerde.

Azıcık parayla mutfak masrafının nasıl karşılanacağını hesap etmekten, işten atılma korkusundan, çocukların bitmek bilmeyen ihtiyaçlarından, belki de yaşamın ağır yükü altında ezilen kocanın öfkesinden bıkip usanıyoruz. Ekonomik krizin yükü de sırtımıza binince her şey daha da zorlaşıyor. Kimimiz daha suskun ve daha itaatkâr oluyor. Oysa susmak dertlerimize çare olup üzerimizdeki yükleri azaltıyor mu?

Ekonomik krizler, içinde yaşadığımız adaletsiz kapitalist sistemden kaynaklanıyor. Kapitalizm bu krizleri kendi yaratır ama faturasını işçilere keser. Bizden önce yaşamış kimi işçi kuşakları krize örgütsüz ve hazırlıksız yakalandı, bedel ödedi. Kimi işçi kuşaklarıysa birleşip faturayı gerisin geri kapitalistlere ödedi. Bu açıdan 1929'da ABD'de yaşanan "büyük buhran" döneminde Amerikan işçi sınıfının kadınıyla erkeğiyle krize karşı verdiği mücadele çok önemlidir.

1929'da Amerika'da başlayan ve Avrupa'yı da etkileyen "büyük buhran" denilen kriz, işçi sınıfının yaşamını cehenneme çevirmişti. İşçiler açlığa itilmiş, kiralarnı, borçlarını ödeyemedikleri için evlerini yitirmiş, bakamadıkları için çocuklarını yurtlara bırakmışlardı. Çalışanların üçte biri işsiz kalmıştı. Çalışanlarsa çok düşük ücretlere razı olmak zorundaydılar. Ama Amerikalı sınıf kardeşlerimiz bu koşullara boyun eğmedi. Mücadeleci, öncü işçiler geri kalanlara yol gösterdiler ve onları harekete geçirdiler. İşçiler öyle büyük mücadeleler verdiler ki kriz koşullarında bile işsizlik maaşı gibi önemli haklar elde ettiler.

İşçiler her fabrikada mücadele içindeydiler. Meselâ yemiş, ceviz kabuğu kıran işçiler bile örgütlenip hakları için ayağa kalkmışlardı. Bu işçiler çoğunlukla Meksika göçmeni kadın işçilerdi. Emma Tenayuka bu işçilere öncülük eden cesur ve mücadeleci bir işçi kadınıydı. Emma

ilk grev deneyimini daha 16 yaşında yaşamıştı. Daha sonraki yıllarda çeşitli örgütlenme faaliyetlerinde en ön saflarda yer almıştı. Göçmenlerin hele ki kadınların sendika üyeliğinin dahi kabul edilmediği yıllarda göçmen bir kadın işçi olarak sendika liderliği yapmıştı.

1930'lu yıllarda, kriz nedeniyle genel olarak ücretler düşürülüyor ve çalışma koşulları daha da ağırlaşıyordu. Ceviz kırma işinde çalışan işçilerin de çalışma koşulları çok ağırdı. İşçi sınıfının verdiği mücadeleler sonucu kazanılan bazı haklara sahip değildiler, çünkü göçmenliler. Açlık çekiyorlardı ve tozlu çalışma ortamı nedeniyle vereme yakalanıyorlardı. 1938 yılının başlarında zaten düşük olan ücretleri daha fazla düşürülmek istenince 12 bin kadın ceviz kırma işçisi Emma'nın önderliğinde greve çıktı. Hem kadın hem de göçmen olmaları onları patronların daha fazla tehdidi altında bırakıyordu. Ama artık canlarına tak etmişti. Amerika'da yükselen işçi mücadelesi ve Emma'nın liderliği sayesinde cesaret buldular. Kadın işçilerin tüm tehditlere karşı kararlı duruşu patronlara geri adım attırdı ve grev başarıyla sonuçlandı. Kadınların bu mücadelesi sonradan açlığa karşı asgari ücret yasası ve göçmen hakları için kitlesel bir harekete dönüştü.

Ceviz işçilerinin mücadelesi de bize gösteriyor ki sorunlarımızın çözümsüzümüz gibi gözükmesinin sebebi, gerçekten çözümsüz olmalarından ziyade bizim örgütsüzlüğümüzüzdendir. Bugün biz de kadın-erkek, Türk-Kürt, Alevi-Sünni, başörtülü-açık, kadrolu-taşeron demeyip bir araya gelirse, birbirimize güvenip, ÜİD-DER'de, sendikalarımızda birleşip haklarımızı ve bunları nasıl koruyup geliştireceğimizi öğrenirsek, krize ve kapitalizme karşı mücadele edebiliriz.

Unutmayalım patronlar sınıfı güçlü olduğu için değil, biz örgütsüz olduğumuz için krizin faturasını bize kesebiliyorlar. Büyüyen krizin faturasını ödememek için el ele, kafa kafaya vermeli, yan yana durmalı, safları sıklaştırmalıyız. ■

Şikâyet Etme, Mücadele Et!

Yaşadığımız topraklarda insanlar, içinde buldukları durumdan sürekli şikâyet ederler. Şikâyet bir anlamda tepkidir ve sorunlar karşısında insanların tepkili olması son derece doğaldır. Zaten olması gereken de bu değil midir? Ama çoğu zaman bu şikâyet ve tepkilerin gereği yapılmaz ve sadece yakınma olarak kalır. Aslında bunun kökü ta eskilere gider. Şarkılar ve türküler bu topraklarda şikâyet etme ama harekete geçmeme kültürünün izlerini taşır. Meselâ bir şarkıda şöyle denir:

*Garibim namıma Kerem diyorlar
Aslı'mı el almış harem diyorlar
Hastayım derdime verem diyorlar
Maraşlı Şeyhoğlu Satılmış'ım ben...*

Bir başka şarkıda ise şöyle denir:

*"Zulmüne nihayet yoktur
Sitem etme sinem toktur
Garibim acıyan yoktur
Zalım şu gurbet, şu gurbet"*

Garibanlık, acıma duygusu yaratma şarkı ve türkülerde çok yaygındır. Bu kültür arabesk müzikte de fazlasıyla ifadesini bulur. Acıların çocuğudur yoksullar... Dertleri derya olmuştur, boyunları büküktür. Feleğin sillesini yemişlerdir. Hor görülmüş, mahzun kılınmışlardır.

*"Ben sefalet tahtında
Şanlı bir hükümdardım
Binlerce dert gören benim
Bilsen ne bahtıyarım ahhh"*

Arabesk müziğin bu topraklarda yaygın olarak dinlenmesi ya da şikâyet ve acındırma içerikli sözlerin türkülere girmesi tesadüf müdür? Meselâ arabesk müzik, yaşadığımız topraklarda acı çeken, haksızlığa uğrayan insandan köklenmiştir. Hem acıların bir çeşit dışavurumudur hem de bu acılara yönelik tepkilere de kanal olmuştur. Fakat söz konusu olan bireysel bir tepkidir. Sorunlarının nasıl çözüleceğini bilmeyen ve kendisini yalnız hisseden her işçi ve yoksul, sanır ki bu acıları da yalnız kendisi yaşıyor.

Sadece şarkı ve türkülerde anlatılmaz dertler. İşçilerin kendi aralarında yaptığı sohbetler döner dolaşır ve çeşitli sorunlara, sıkıntılara gelir. Hepimiz işçiyiz ve yoksuluz.

Kılı kırk yarararak geçiniyor, düşük ücretlerimizle ay sonunu nasıl getireceğimizin hesabını yapıyoruz. Fabrikalarımızda, işyerlerimizde yaptığımız sohbetleri hatırlayalım. İşçiler, zaman zaman ve çeşitli biçimlerde yoksulluklarına tepkili olduklarını dile getirirler. Fakat çoğunlukla bu tepkiler bir iç dökme, rahatlama şekli olarak şikâyetle sınırlı kalır.

Diğer taraftan bunun tam ters ucu bir duygu ve davranış da vardır. Yoksulluktan şikâyet eden, "batsın bu dünya!" diye feveran eden bir işçi, zaman gelir ve yoksul olduğunu kabul etmez. Yoksulluğunu ayıp sanır ve bunu saklamak ister. Kimi zaman inkâr ederek yapar bunu, "yoksuluz" demek yerine "orta halliyiz" der meselâ... Kimi zaman ise yoksulluğunu gizlemenin başka yollarını bulur. Külüstür bir arabaya biner ama arkasına "sensin külüstür" diye yazdırır. Lüks araca binemez, Vosvos'a yani Tosbağa'ya biner ama arabaya "biz ne tavşanlar geçtik" diye yazdırır. Gülümsetir ama bir çeşit aşağılık kompleksidir bu. Bir insanın bu şekilde iki uca savrulması yani hem yoksulluğundan şikâyet etmesi hem de yoksul olduğunu kabul etmemesi, bunu gizlemesi tuhaf değil midir? Tuhaftır ama sınıf bilinci olmayan işçiler maalesef böyle davranırlar. Oysa yoksulluk ne utanılacak bir şeydir ne de değişmez sandığımız kara bahtımız. Biz işçi sınıfıyız, emek veren ve tüm zenginliği üreten bir sınıfız. Ama ürettiklerimize el koyanlar bir avuç para babası sömürücüdür. Biz birleşir ve istersek yıkılır sömürü düzeninin saltanatı. Eğer durum böyle kavranırsa, mevcut hali değiştirmek için yakınmaktan öte, mücadele edilmesi gerektiği de daha iyi anlaşılacaktır.

Unutmayalım, acılarımız ve bu acılara yol açan sorunlarımız yerli yerinde duruyor. Gözümüzün önündeki sorunlardan gözlerimizi kapatarak kaçamayız. Bilelim ki bu sorunlar karşısında salt şikâyet edip rahatlamak faydasızdır. Birileri gelip bizi kurtarmayacak. Şikâyet ederken çözümler ve çareler aramak da gerekmez mi? Elbette doğru olan budur! Kardeşler, şikâyet kültürü sınıf bilincinin gelişmesiyle, işçilerin kendi güçlerine güvenip örgütlenmesiyle değişir. İşçi sınıfı olarak bu sömürü düzeninin yarattığı sorunlar karşısında gereği neyse onu yapmalıyız, yani birleşmeli ve mücadele etmeliyiz. ■

Haklarına ve Sendikalarına Sahip Çıkan İşçiler Kazanır!

Türk-İş Başkanı sözleşmeyi “kapattı” eleştirenleri “terörist” ilan etti

200 bin işçiyi ilgilendiren kamu toplu iş sözleşmesi (TİS) imzalandı. Türk-İş ve AKP hükümeti arasında bayramın ikinci günü yapılan bir toplantıda imzalanan sözleşmeye göre, 2019’un birinci altı ayı için yüzde 8, ikinci altı ayı içinse yüzde 4 oranında zam yapılacak. 2020 yılındaki zam oranı ise yüzde 3+3 oldu.

AKP hükümetinin emrine girmiş Türk-İş üst yönetimi, bir kez daha işçilerin haklarını savunmadı ve satış sözleşmesine imza attı. Türk-İş üst yönetiminin grev aşamasına günler kala sözleşmeyi bağitlaması, üstelik talep ettiği zam oranının yarısına imza atması işçiler tarafından tepkiyle karşılandı. TİS’e dair ayrıntıların paylaşıldığı basın toplantısı sırasında, mikrofonu kapalı sanan Türk-İş Genel Başkanı Ergün Atalay’ın sarf ettiği cümleler durumu özetler niteliktedir: “Uzasa işi karıştıracağız, en azından kapattım böyle!” Bu ifadeler ve satış sözleşmesine tepki yağarken, Türk-İş Başkanı Atalay ise, satış sözleşmesine gelen tepkileri bastırmak için kendisini eleştirenleri terörist olmakla suçluyor.

Hani greve çıkacaktınız?

Türk-İş, en düşük ücret alanların ücretlerinin 3 bin 500 liraya yükseltilmesini, tüm işçilere seyyanen 300 lira zam yapılmasını; ilk 6 ay için yüzde 15, ikinci, üçüncü ve dördüncü 6 aylar için ise enflasyon artı 3 puan refah payı talep ediyordu. İlk görüşmede birinci 6 ay için yüzde 5, ikinci 6 ay için ise yüzde 4 zam öneren hükümet, üçüncü görüşmede teklifini yüzde 7+4 olarak revize etmişti. Bu teklifi “taleplerimizi karşılayacak bir rakam değil” diyerek kabul etmeyen Türk-İş Genel Başkanı, hükümetin zam oranını birinci 6 ay için sadece bir puan artırması üzerine sözleşmeyi imzaladı. Hükümetin enflasyonun altındaki zam teklifi karşısında tabandaki işçi basıncı nedeniyle “greve çıkacağız”, “eylem yapacağız” gibi açık-

lamalar yapan Atalay, böylece bir kez daha işçi iradesini yok sayarak sefalet sözleşmesine imza atmış oldu. Uzun zamandır Türk-İş üst bürokrasisi, AKP hükümetinin işçi kolu konumunu üstlenmiş durumdadır. İşçilerin değil sermayenin ve hükümetin çıkarlarını başa alarak hareket etmektedir. Toplantı sırasında Ergün Atalay’ın Çalışma Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk’a dönerek sarf ettiği “Uzasa işi karıştıracağız, en azından kapattım böyle!” cümlesi de bu gerçekliğin ifadesidir. Bu ifade, satış sözleşmesinin birinci ağızdan itirafıdır.

Gerçek enflasyonun yüzde 30’larda seyrettiği koşullarda, Türk-İş bürokratları AKP hükümetiyle el ele vererek işçileri yüzde 8 oranındaki zamma mahkûm etmişlerdir. Bir yandan kamu kaynakları patronlara peşkeş çekilirken, diğer yandan kamu işçisinin ücretleri enflasyona ezdiriliyor. Böylece krizin faturası işçilere kesilmeye devam ediyor! Hükümetin, sermaye sahiplerinin ve sendika bürokrasinin kurduğu bu oyun, ancak işçilerin birliği ile bozulabilir. İşçiler, taleplerine sahip çıktığı ve örgütlülüklerini sağladıkları ölçüde haklarını geliştirip kalıcı kılabilirler. Sözleşmeleri, sorun çıkmasın ve hükümet sıkışmasın diye kapalı kapılar ardında bağitlayan ve sefalet ücretini kendilerine reva görenlerden ancak o zaman hesap sorabilirler.

Aliağa Belediyesi işçilerinin mücadelesi sürüyor

İzmir Aliağa ilçesinin 31 Martta seçilen MHP’li Belediye Başkanı Serkan Acar, seçimlerin ardından 190 işçiyi “teknolojik gelişmeler” gerekçesiyle işten attı. Atılan işçilerin mücadelesi Aliağa Demokrasi Meydanında kurdukları direniş çadırında sürüyor.

Direniş çadırına başta sendikalı işçiler olmak üzere emekten yana kurumlar dayanışma ziyaretleri gerçekleştiriyor. Direnişin 83. gününde DİSK/Genel-İş üyesi İz-Enerji işçileri Konak’ta bir dayanışma eylemi gerçekleştirdiler. Bir gün sonra da dayanışma ziyareti yaptılar.

Ziyaret sırasında açıklama yapan Aliğa işçileri, mücadeleyi sonuna kadar sürdüreceklerini ifade ettiler. İz-Enerji işçileri de atılan işçiler geri alınana kadar dayanışmayı sürdüreceklerini belirttiler.

Aliğa Belediyesinde bugüne kadar atılan 190 işçinin 100'ü kadrolu, 87'si KHK'lı ve üçü engelli kadrosunda çalışıyordu. İşçiler, işten atılmaları önce istifa etmeleri için mobing uygulandığını, ağır işte çalışamaz raporu olan işçilerin ağır işlere verildiğini, kadın işçilerin ağır beton işlerine verildiğini ifade ediyorlar. Belediye Başkanı Serkan Acar'ın işten çıkarmaları "teknolojik gelişmelere" dayandırmasına haklı olarak tepki gösteriyorlar. Kurban bayramını da direniş çadırında geçiren işçiler, işe iade mücadelesini sonuna kadar sürdüreceklerini ifade ediyorlar.

Düzce Cam işçileri sendika düşmanlığına karşı grevde!

Düzce Cam fabrikasında Türk-İş'e bağlı Kristal-İş Sendikası üyesi işçiler, 26 Temmuzda grev başlattılar. Düzce 2. Organize Sanayi Bölgesinde bulunan fabrikanın önüne grev pankartını coşkuyla asan işçiler, mücadelelerini kararlılıkla sürdürüyorlar.

Düzce Cam işçileri, yaklaşık üç buçuk yıl önce Kristal-İş Sendikası'na üye oldular, fakat patron sendikanın yetkisine temelsiz gerekçelerle itiraz etti. Dava sürecini işçilerin örgütlenmesini kırmak ve sendikayı tasfiye etmek için kullanan patron, sendikalaşma çalışmasını yürüten işçileri işten atmaya başladı. Kristal-İş Sendikası tarafından yapılan açıklamaya göre, 2 yıl süren hukuk mücadelesini sendikanın kazanmasına rağmen Düzce Cam patronu sendikayla görüşmeye yanaşmadı. Devlet tarafından atanan arabulucu görüşmelerine dahi katılmayan patron, işyeri temsilcilerinin de aralarında bulunduğu pek çok işçiyi işten çıkarmaya devam etti. Böylece Düzce Cam'da işten atılan işçi sayısı 80'i buldu.

Patronun hak, hukuk tanımaz tutumuna karşı grev başlatan Düzce Cam işçileri, atılan işçilerin geri alınmasını ve sendikalaşma hakkına yönelik saldırıların son bulmasını istiyorlar.

Saica Pack'ta direniş devam ediyor

Sakarya'da Sögüt 3. Organize Sanayi Bölgesinde bulunan Saica Pack fabrikasında Selüloz-İş Sendikasında örgütlendikleri için Haziran sonunda işten çıkarılan 6 işçinin mücadelesi sürüyor. Direnişin 72. günü olan 7 Ağustosta Özsüt işçileri direnişçi işçileri ziyaret etti. Özsüt işçileri, sektördeki kriz gerekçesiyle 3 ay boyunca ödenmeyen ücretlerinin ve diğer alacaklarının verilmesi talebiyle, Temmuz ayı ortasında direnişe geçmişlerdi. Özsüt işçileri adına konuşan Umut Marangoz, tüm saldırılara rağmen haklı olmanın inancı, kararlılığı, birlik ve dayanışmayla kazandıklarını anlattı. Direnişçi Saica Pack işçileri de direnişlerine kararlılıkla devam edeceklerini vurguladılar ve tüm işçileri dayanışmayı yükseltmeye çağırdılar.

Cargill işçileri direnişi İstanbul'a taşıdı

Bursa Orhangazi'de üretim yapan Cargill fabrikasında çalışırken Tek Gıda-İş Sendikasında örgütlendikleri için işten çıkarılan işçilerin mücadelesi sürüyor. 10 Temmuzda görülen işe iade davasının karar duruşmasında, mahkeme atılan 14 işçinin sendikal nedenlerle işten çıkarıldıklarına hükmetmiş ve patronu tazminata mahkûm etmişti. Ancak patron işçilere haklarını vermeyi kabul etmedi ve bu kararı temyize götürdü. Bunun üzerine işçiler direnişi İstanbul'da bulunan Cargill genel merkez binası önüne taşımaya karar verdi. İşçiler, 20 Ağustosta şirketin Ataşehir'de bulunan genel merkez binası önünde direnişe başladı. Direnişçi işçiler burada yapılan basın açıklamasında işe iade ve tazminat hakları kabul edilinceye dek direnişlerini sürdürme kararlılığında olduklarını vurguladılar. ■

Ülkeler Farklı Ama İşçilerin Mücadele Yöntemi Aynı: GREV!

Şili: Walmart işçileri kazandı!

Dünyanın en çok ciro yapan şirketlerinden biri olan Walmart'ın Şili'deki market zincirlerinde çalışan 17 bin işçi, 10 Temmuzda greve çıkmıştı. 124 marketin çalışmasını durduran işçiler, Şili'de özel sektördeki en büyük grevi gerçekleştirmişlerdi. İşçiler otomatik yazar kasalara geçildikten sonra, işten atılan işçilerin işe geri alınmasını ve ücretlerinde artış talep ediyorlardı.

Başta grevin yasadışı olduğunu dile getiren ve işçileri suçlayan şirket, işçilerin kararlılığı sonucunda Şili Market Çalışanları Sendikası (SIL) ile masaya oturmak zorunda kaldı. Grevin altıncı gününde şirket, işçilerin taleplerini kabul etti. Toplu sözleşmede ücret zammı, ikramiye ve bazı yan haklarda iyileştirmeler yapıldı ve atılan işçilerin işe geri alınacağı söylendi. Talepleri doğrultusunda greve çıkan ve Walmart'ı boykot çağrısıyla diğer insanlardan da destek alan market işçileri, kararlılıkları ve sınıf dayanışması sonucunda mücadeleyi kazandı!

Katar: Göçmen işçiler kölece koşulları protesto ediyor

Nepal'den, Bangladeş'ten, Pakistan'dan Katar'a giden yüz binlerce göçmen işçi, kölelik koşullarında çalışıyor. Bu işçilerin büyük çoğunluğu, 2022'de Katar'da gerçekleşecek Dünya Kupası maçları için inşa edilen stadyumlarda çalışıyor. Dünya Kupası gibi büyük organi-

zasyonlar, patronlar sınıfı için daha yüksek kâr anlamına geliyor. Kârlarından başka bir şey düşünmeyen egemenler, işçilerin canlarını hiçe sayıyor. İnşaatlar zamanında bitsin diye işçileri adeta köle gibi çalıştırıyorlar.

2010'dan beri devam eden inşaatlarda neredeyse her gün bir işçi yaşamını yitiriyor. İnşaatlar tamamlanana kadar ölen işçi sayısının dört bini geçeceği tahmin ediliyor. İş güvenliği önlemleri alınmadığı için inşaatlar adeta işçilerin kaniyle sulanıyor. 45 derecelik sıcakta çalışan işçiler, yataklarında ölü bulunuyorlar. Ücretler oldukça düşük. Üstelik işçileri açlığa mahkûm eden bu ücretler, kimi zaman aylarca ödenmiyor.

Katar'daki göçmen işçiler, Katarlı işçilere göre daha uzun saatler boyunca ve çok daha düşük ücretlere çalıştırılıyorlar. Barınma sıkıntısı yaşıyorlar. Göçmen işçilerin Katar yasalarına göre sendikalara üye olmaları ve grev yapmaları yasak! Patronlar, işçilerin pasaportlarına el koyarak ve onları çeşitli yollarla borçlandırarak savunmasız bırakıyorlar.

Ama tüm zorluklara rağmen işçiler, bu insanlık dışı koşullara karşı koymaya çalışıyorlar. Daha önce çeşitli eylemler gerçekleştiren göçmen işçiler, son olarak 4 Ağustos'ta bir grev yaptılar. İnşaatları durduran ve başkent Doha'da sokaklara dökülen işçiler, çalışma koşullarının iyileştirilmesini, ücretlerinin yükseltilmesini ve dört aydır ödenmeyen maaşlarının ödenmesini talep ettiler. İşçiler, kendilerine sağlıklı içme suyu bile sağlanmadığını dile

Şili

Katar

getirdiler. 2013 yılından beri izin kullanmalarına müsaade edilmediğini belirten işçiler, hep bir ağızdan artık bu koşulların değişmesi gerektiğini haykırdılar. İnsan hakları örgütlerinin de destek verdiği eylemlerde, göçmen işçilere karşı uygulanan bu acımasız sömürü politikalarının son bulması çağrısı yapıldı, eylemlerin devam edeceği ifade edildi.

Portekiz: Tanker sürücüleri ülke genelinde grevde!

Portekiz’de yakıt tankeri sürücüleri, 12 Ağustosta ülke genelinde süresiz genel greve çıktı. Tehlikeli Malzeme Taşıyıcıları Ulusal Sendikası’na (SNMMP) üye işçiler, maaş zammındaki anlaşmazlık nedeniyle kontak kapattı.

Sürücüler geçtiğimiz Nisan ayında aynı taleple büyük bir grev gerçekleştirmiş, ülke çapında etkili eylemler ortaya koymuşlardı. Bunun üzerine hükümet, işçilerin grev hakkına sınırlandırma getirerek kimi sektörlerdeki yakıt ihtiyacının tamamının karşılanması zorunluluğunu getiren bir yasa çıkardı. İşçilerin hastane, havalimanı, güvenlik kurumları gibi belirlenen “asgari hizmet” kapsamındaki alanlara yakıt taşımayı reddetmesi durumunda ise binlerce polis ve asker görevlendirildi. İşveren sendikası ANTRAM ve hükümet grevci işçilere daha fazla petrol taşımaları yönünde baskı yaptı. İşçilerin ikinci grevinde de, Portekiz hükümeti yine grev kırıcı uygulamalarına devam ederek, grevdeki işçilere işe dönme emri verdi. Emri reddeden sürücüler, iki yıla kadar hapis cezasıyla karşı karşıya! Hükümet, sözleşmeye uymayan patronlara karşı cezai yaptırımları devreye sokmak yerine, “acil durum” bahanesiyle işçi haklarını gasp ediyor. Grev hakkı yok sayılırken grevci işçiler cezalandırılmaya çalışılıyor. Böylece tüm işçilere gözdağı verilmek isteniyor!

SNMMP’nin başkan yardımcısı, hükümetin bu tutu-

munun açıkça grev kırıcılık olduğunu belirterek, belirlenen asgari hizmetlerin verildiğini ifade etti. Hükümetin daha fazlasını istemesinin grev hakkına yönelik açık bir saldırı olduğunu vurguladı. Talep ettikleri zammı alana kadar mücadelelerine devam edeceklerini haykıran işçiler, enerji krizinin sorumlularının patronlar ve grevi kırmaya çalışan hükümet olduğunu belirtiyor.

Kosta Rika: Sağlık çalışanlarından grev

Kosta Rika’daki devlet hastanelerinde çalışan işçiler, geçen yıl Aralıkta geçirilen “vergi reformu yasasını” protesto etmek için 5 Ağustosta greve çıktı. Kosta Rika Sosyal Güvenlik Fonunu Savunma çatısı altında bir araya gelen Ulusal Medikal Sendikası, Sağlık Hizmetleri Sendikası, Eczane Çalışanları Sendikası, Uzman Doktorlar Sendikası da dâhil 17 sendikanın çağrısıyla gerçekleşen greve binlerce sağlık emekçisi katıldı.

Yükseltilen vergilerle birlikte ücretlerin düşürülmesine tepki gösteren emekçiler, sağlıkta özelleştirmelerin önünü açmak ve Sosyal Güvenlik Fonunu kademeli olarak yağmalamak isteyen iktidara öfkeli! Koruyucu ve iyileştirici sağlık programlarının oluşturulması ve yürütülmesinden sorumlu Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı çalışan işçiler, özelleştirmeleri kabul etmeyeceklerini belirtiyorlar. İşçiler ayrıca, kamu yararına olmayan mali politikalardan ve sağlık bütçesindeki kesintilerden vazgeçilmesini talep ediyorlar.

48 saat için planlanan grev, 9 Ağustosa kadar sürerek etkisini genişletti. 8 Ağustosta, San Francisco’deki Sosyal Güvenlik Kurumu binasına yürüyen emekçiler, bazı hastanelerin önünde çeşitli basın açıklamaları gerçekleştirdi. 12 Ağustosta sendika temsilcileri ile devlet yetkilileri bir araya gelerek maaş artışının ve halk sağlığının öncelikli olacağını beyan edildiği bir anlaşmaya vardıklarını açıkladı ve grev bu kazanımla sonlandırıldı. ■

Kosta Rika

Portekiz

Askıdaki Beyin!

Bilgisayarlar ve telefonlarla oynanabilen oyunlar, çocukların ve gençlerin en çok zaman ayırdığı meşgalelerin başında geliyor. Okulda, evde, toplu taşıma araçlarında, fırsat bulunan her yerde bu oyunlara sarılıyorlar. Peki, bu denli ilgi çeken dijital oyunların içeriği ne, işçi sınıfının çocuklarına, gençlerine etkisi ne?

PUBG isimli oyunu birçoğumuz duymuştur. Oyunda ilk olarak oyuncular helikopterden paraşütle bir adaya atılıyorlar. Karaya iner inmez görev başlıyor; “karşına çıkan herkesi öldür!” Neden? Evlere giriyor, çeşitli silahlar topluyor ve karşısına çıkan rakibe silah doğrultuyorlar. Rakip kim? Belli değil. “BAM! Bir düşman daha öldürdün!” Macera, adadaki tüm rakipleri öldürene ya da öldürülene kadar devam ediyor. Benzer içerikte yüzlerce, binlerce oyun var. Adını sıkça duyduğumuz Call of Duty, Fortnite, Warcraft, Metin2 bunlardan sadece birkaçı! Bilimsel çalışmalar, örnek gruplar üzerinde gerçekleştirilen deneyler ve gözlemler, tamamen öldürmek üzerine kurulu bu oyunların etkisinin vahametini ve ciddiyetini gözler önüne sermektedir.

Araştırmalara göre dijital oyunların yüzde 89’u şiddet içerikli! Neden? Bu soruyu akılda tutarak devam edelim. Bu oyunlardan dolayı işçi sınıfının gençleri, çocukları deyim yerindeyse şiddetle yatıyor, şiddetle kalkıyor. Hal böyleyken bu oyunları sıradan “eğlence araçları” olarak görmek, “altı üstü oyun” deyip geçmek doğru olur mu? Bu tarz oyunlar oynayan çocuklarda ve gençlerde şiddet eğilimi oldukça yaygın! Şiddet içerikli oyun oynayan insanlar toplumsal yaşamda da problemlerini şiddetle çözüme eğiliminde oluyorlar. Aslında bu pek de şaşılacak bir sonuç değil. Nasıl ki sabahları yüzünü yıkaması gerektiğini öğrenen çocuk bunu her gün tekrarlayarak alışkanlık haline getiriyorsa, günün çoğunluğunu “sanal” da olsa şiddet uygulayarak geçiren çocuk da bir süre sonra bunu alışkanlık haline getirir. Bu oyunları oynayan, tabir yerindeyse bağımlısı olan insanlar için silah, düşman, ölmek, öldürmek kanıksanan “doğal” kavramlar haline gelir. Sürekli artan vahşet haberlerinde bunun bir etkisi yok mudur?

Öte yandan sürekli rekabetin içinde olmak gençleri bencil ve bireyci hale getiriyor. Dijital dünyada daha fazla puan toplamak, “level atlamak”, kazanmak için rakiplerini yok etmek zorunda olan çocukların, gerçek dünyada da etrafındaki herkesi birer rakip olarak görmesi normal değil midir? Başarılı olmak için tüm rakipleri ezip geçmesi gerektiğini düşünmesinde bu oyunların etkisi yok mudur? İşte dayanışma, birlikte hareket etme güdülerini bu gibi etmenlerle köreliyor, yok oluyor.

Ayrıca günün büyük çoğunluğunu telefon ya da bilgisayar başında oyun oynayarak geçiren çocuklar ve gençler asosyalleşiyor, çevreleriyle ilişkileri giderek zayıflıyor. Arkadaşlarını bile sanal oyunculardan seçiyor, sanal dünyada “arkadaşlık” ediyorlar. Hal böyleyken, işçi sınıfının gençlerinin güven temelinde insani ilişkiler geliştirmesi zorlaşıyor.

Önemsiz gördüğümüz, oyun deyip geçtiğimiz dijital oyunlar, işçi sınıfının körpe beyinlerini adeta esir alıyor. İnsanların bencil, rekabetçi, şiddet eğilimli, insani duygulardan uzak sanal bireylere dönüşmesinde rol oynuyor. Bilim ve teknoloji geliyor ama insanlığın daha güzel, sömürsüz, barış dolu bir dünyada yaşamasına hizmet etmiyor. Kapitalist sömürü düzeni buna izin vermiyor. Ve her şeyin satılıp kâra dönüştürüldüğü kapitalizmde, teknoloji şiddet içerikli oyunlar kurgulamak için kullanılıyor. Dijital oyun endüstrisi bugün dünyada en çok kâr getiren sektörlerden biridir. Bu oyunlar hem patronları daha fazla zengin ediyor hem de kâr düzeninin normal karşılmasına hizmet ediyor.

Atalarımız “ağaç yaşken eğilir” demişler. Egemenler, gençlerimizi daha çocuk yaşta dört bir yandan kuşatıyor ve gelecekte düşünen, sorgulayan, mücadele eden bireyler haline gelmelerini engelliyorlar. Onları adeta beyinleri askıya alınmış ve gençlik enerjileri çalınmış birer robot haline getirmeye çalışıyorlar. Kapitalizm ayakta kaldığı müddetçe teknoloji insanlığın ortak çıkarlarına hizmet edemez. Teknolojinin insanlığın ortak çıkarları temelinde kullanılması için bu sistemden kurtulmak gerek. ■

Kıdem Tazminatı ve “Paydaş” Aldatmacası

■ İstanbul/Bağcılar’dan bir işçi

Kıdem tazminatımızın gasp edilmek istenmesiyle ilgili son durumun ne olduğu hakkında çoğumuzun bilgisi vardır. Ama yine de son durumu kısaca hatırlatmak isterim. Hükümetin Temmuz ayında Meclis’e sunduğu 11. Kalkınma Planının içinde, kıdem tazminatı fonu oluşturulması hedefi de vardı. Bu plan, AKP ve MHP’nin oylarıyla Meclis gündemine alındı ve muhalefetin itirazına rağmen oylanarak kabul edildi. Kıdem tazminatı ve bireysel emeklilik sisteminin birleştirilmesiyle oluşacak bu fon, işçi ve emekçilere hükümet tarafından nasıl anlatılıyor bir de buna bakalım.

Kardeşler, kıdem tazminatının “fona devredilmesi” meselesi ilk defa gündeme gelen bir şey değil. Bundan önce de çeşitli kez gündeme geldi. Patronlar işçilerin tepkisini azaltabilmek veya tepki oluşmasının önüne geçebilmek için çeşitli argümanlar ürettiler. “Bir gün de çalışsan, işten kendin de çıksan kıdem tazminatı alabileceksin” gibi kulağa hoş gelen cümlelerle bizleri kandırmaya çalışıyorlar. Ama işçilerdeki “kıdem tazminatımızı elimizden alıyorlar” algısını değiştiremediler. Hükümet, bu fonun siyasi sonuçlarının olacağını da düşündüğü için kıdem tazminatı fonunu yasalaştıramadı.

Bu kez de “kalkınma” planının bir parçası olarak geliyor önümüze, kıdem tazminatının gaspı operasyonu. Tabii bir de “paydaşlar” var. Son zamanlarda kıdem tazminatıyla ilgili hükümet kanadından yapılan açıklamalarda, bu kelimeyi sıkça duyar olduk. Meselâ “kıdem tazminatı reformundan bütün paydaşlar kazanacak” diyor. Bu “paydaş” kavramıyla kafalarımızın karıştırılmak istendiğini bilerek devam edelim. Bu cümle Maliye Bakanı Berat Albayrak’a ait. Ne diyor yani? Eğer kıdem tazminatını fona devredersek patronlar (sanki patronlar kıdem tazminatının paydaşymış gibi!) işçiler ve hükümet kazançlı çıkacak diyor. Peki, gerçekten böyle mi olacak? Birincisi, zaten kıdem tazminatını bir yük olarak gören patronlar, “istediğimiz işçiyi istediğimiz zaman işten atamıyoruz, kaldıralım bu tazminatı” düşüncesindedir. Patronlar, aynı

zamanda oluşacak fondan teşvik adı altında milyonları cebe indirecekler. Demek ki patronlar tazminatımızın kaldırılmasından kazançlı çıkacak olan kesim... İkincisi, yıllardır uyguladığı politikalar sayesinde ekonominin bu hale gelmesinde rol oynayan hükümet, çareyi vergileri arttırmakta arıyor. Emekçilerin haklarını gasp ederek, ekonomik krizi aşmaya çalışıyor. İğneden ipliğe fahiş zamlar yaparak bütçe açıklarını kapatmaya çalışan hükümet, işçilerin kıdem tazminatına da el koymak istiyor. “İtibardan tasarruf olmaz” deyip saraylar yapan, lüks içinde yaşayıp emekçilerden kesilerek oluşturulan bütçeyi istediği gibi har vurup harman savuranlar, bütçe açığını bizim kıdem tazminatımızı gasp ederek kapatmaya çalışıyorlar. Kısacası devleti yönetenler de kazançlı çıkacak!

Gelelim biz işçilere. Öncelikle “paydaş” kavramının yanlış olduğunu ve bilerek kullanıldığını belirtelim. Kıdem tazminatı işçi ücretinin bir parçasıdır. Ortada, patronlar ve işçilerin pay aldığı, paydaş olduğu bir şey yoktur. Kıdem tazminatında patronların da payı varmış gibi algı yaratmanın amacı bellidir. Şimdi devam edebiliriz. Hükümetin söylediğine bakılırsa, bizler de kıdem tazminatının fona devredilmesinden kazançlı çıkıyoruz. Peki, gerçekten de kazançlı çıkıyor muyuz? Bunun cevabı işçiler açısından çok net. Kesinlikle kazançlı çıkmıyoruz. Aksine son zamanların en büyük golünü yeme durumuyla karşı karşıyayız. Kocaeli’nden bir işçi kardeşim “Bu da mı gol değil?” mektubunda patronlar ile işçiler arasındaki mücadeleyi futbol maçına benzeterek anlatmıştı. Çok güzel örneklemiş ve anlatmış. Ellerine, yüreğine sağlık... Patronlar kalemize büyük bir gol atmak için atağa kalkmış durumdadır. Kalemiz bu sefer kıdem tazminatı. Yani bu golü yersek yıpranan bedenimizin bedeli, iş güvencemiz olan kıdem tazminatımız elimizden alınacak. Demek ki kıdem tazminatının fona devredilmesinden bizler kazançlı çıkmıyoruz. O halde hükümetin ve patronların yalanlarına kulak tıkalım ve kalemizi koruyalım, savunalım. Çünkü bu hakkı bizden önceki işçi kuşakları mücadele ederek kazandılar ve korudular. Şimdi sıra bizde! ■

Emekçi Kadınlar İşçi Sınıfına Güç, Patronlara Korku Veriyor!

■ İstanbul'dan ÜİD-DER'li kadınlar

Dostlar, ÜİD-DER çatısı altında bir araya gelmiş emekçi kadınlar olarak en içten duygularımızla selamlıyoruz sizleri. Pek çok işçi semtinden gelen mektupları heyecanla okuyor, sizlerle aynı duyguları paylaştığımızı bilmenizi istiyoruz. İşçilerin mücadele örgütü ÜİD-DER'de yolları kesişen emekçiler olarak, mücadelenin içinde güzelleşiyor, güçleniyoruz. ÜİD-DER Kadın Komitesi'nin "Emekçi Kadınlar Mücadelede Öne" şiarıyla çalışmalarımızı sürdürüyor, işçi sınıfın mücadelesini büyötmek için yan yana geliyoruz.

Geçtiğimiz günlerde İstanbul'daki ÜİD-DER'li emekçi kadınlar olarak, İşçi Dayanışması'nda çıkan mücadele haberlerini derleyerek son dönemdeki gelişmeleri hep birlikte görelim istedik. Mücadele alanlarından görüntüler izledik. İskoçya, İsviçre, Cezayir, Sudan gibi ölkelerdeki emekçi kadınların mücadelesi yüreklerimizdeki umudu büyüttü, bizleri coşkulandırdı. Bir kez daha emekçi kadınların kabuklarını kırmaya başladıklarında nasıl bir dönüşüm geçirdiklerini hatırlattı. Çünkü biliyoruz; kendi kabuğunda debelenip duran, kendisini yalnız hisseder. Dünyanın bütün kahrını sadece kendisinin çektiğini düşünür. Ama kabuğunu kırıp dünyaya baktığı zaman durum değişmeye başlar. "Güçlü kadın mücadelecidir" sözünün ne demek olduğunu bizler de ÜİD-DER ile öğrendik. Emekçi kadınların mücadelesi patronların yüreklerine korku salıyor. Kadın işçiler mücadelede ön saflarda yürüdüklerinde hayatı nasıl değiştirdiklerini görüyorlar. İzlediğimiz görüntülerde alanlarda korkusuzca mücadele eden emekçi kadınlar da çok güçlü görünüyorlardı. Çünkü hepsinin haklı sebepleri var ve boyun eğmiyorlar!

Sudan ve Cezayir örnekleri ise bize bu topraklar için

kullanılan "böyle gelmiş, böyle gider" cümlesinin yanlışlığını hatırlattı. Genelde Doğu toplumlarında böyle bir anlayış hâkim. Ama Sudan, Cezayir bunun tersine işaret ediyor. Bir kez daha söylemek gerek: Böyle gelmemiş, böyle de gitmeyecek kardeşler! Değişimin durup beklemekle ya da kaçıp kurtulmaya çalışmakla olmayacağını da biliyoruz. Mesela İsviçre, Türkiye'deki pek çok insanın "kaçıp kurtulmak" istediği bir ölkede... Ama orada bile bugün hâlâ eşit ücret talebi için mücadele yürütölüyor. Kapitalizm hiçbir yerde sorunsuz hayat vaat etmiyor bizlere. Mücadele etmeden sorunlarımız çözölüyor. İşçi sınıfının önderlerinden Rosa Luxemburg "Kendimi dünyanın her yerinde hissediyorum" demiş. İzlediğimiz görüntülerde bizler de bu duygulara kapıldık. Kapitalizm her yerde sorunları büyütüyor. Ama bunun karşısında tepkiler de artıyor. Emekçi kadınların ve işçi sınıfının büyük mücadeleler yürüttüğü yerler, bizden çok uzak yerler gibi görünse de aslında birbirimize çok benziyoruz. Çünkü yaşamlarımız bir, dostumuz bir, düşmanımız bir!

Gördük ki dünya işçi sınıfı alanlarda ve emekçi kadınlar bu mücadelede giderek daha yaygın şekilde yerlerini alıyor. İşçi sınıfının kadınlarındaki duyarlılık artarken, korku duvarları da giderek inceliyor. Bizler de mücadele yürüten emekçi kadınlar olarak, yanımıza daha fazla kadın arkadaşımızı katarak bu mücadeleyi büyötmeliyiz. Pek çok emekçi kadın kendilerine uzatılacak ve yol gösterecek eller arıyor. Bugün umutsuzluğa ve karamsarlığa meydan bırakmadan, dünyadaki sınıf kardeşlerimizden de güç alarak yalnız olmadığımızı ve daha yapacak çok işimiz olduğunu bilmeliyiz. O yüzden emekçi kadınlar olarak bir adım daha öne çıkıp, umudu ve mücadele azmini daha ileri taşımamız gerekir. ■

Fazla Mesai Savaşları

■ Kocaeli/Gebze'den bir petrokimya işçisi

Geçtiğimiz günlerde çalıştığım fabrikada Pazar mesaisine kalmak isteyen arkadaşlar arasında bir tartışma çıktı. Bir grup, “bu seferki fazla mesai bizim hakkımız” derken, diğer grup “hayır siz bu ay Pazar mesailerine fazla kaldınız, bizim hakkımız” diye cevap veriyordu. Bu konu günlerce uzadı, hatta sorun üretim sorumlusuna kadar gitti. O da haliyle işçiler arasındaki bu ayrışmayı daha da körükledi. Fazla mesailer yapıldı, bitti ama tartışmalar devam ediyor.

Benim çalıştığım fabrikada durum buyken metal sektöründe çalışan bir arkadaşımın fazla mesailerle ilgili anlattıkları da içinde bulunduğumuz koşulları özetler nitelikteydi. Fabrikadaki iş arkadaşları fazla mesai talep etmişler. Patron da işyeri panosuna “yoğun istek üzerine bu hafta fazla mesai yapılacaktır” diye duyuru asmış, sanki lütufta bulunuyormuş gibi.

Hiç unutmam, yıllar önce araba parçası üreten bir fabrikada çalışıyordum. İşe başlayalı 3-4 ay olmuştu. Ayda 200 saat fazla mesai yapan arkadaşlarım vardı. Ben en az 80-90 saat fazla mesai yapıyordum. O zamanlar sendikalaşma çalışması vardı ve neredeyse sona gelmişti. Sonra anlaşma sağlandı ve sendikalı olduk. Sendikadan önce maaşım asgari ücretti. Yani o zaman için 380 lira. İlk sözleşme imzalanınca maaşım birden 600 liraya çıktı. O günden sonra fazla mesaiye nadiren kalıyordum. Benim gibi birçok arkadaşım da artık nadiren fazla mesaiye kalıyordu. Bu defa patron fazla mesaiye kalmamız için bizimle toplantı yaptı. Buna rağmen çoğunluk yine fazla mesaiye kalmadı. Artık ücretlerimiz yükselmişti. Bu yüzden eskisi kadar fazla çalışmayla kendimizi paralamamıza gerek yoktu. Nihayetinde bizim de iş dışında bir

yaşamımız vardı.

Ekonomik sorunlar büyüdükçe sekiz saati aşan fazla mesailere kalmayı, hatta Pazarları da çalışmayı istiyoruz. Evet, bu kararı kendi isteğimizle veriyoruz. Çünkü hepimizin geçim sıkıntısı çektiği ortada. Çünkü aldığımız maaş daha cebimize girmeden kuş misali uçup gidiyor. Bu nedenle aldığımız ücreti biraz daha yükseltebilmek için fazla mesailer tek çıkar yol gibi görünüyor. Kaç tane anne baba çocuğunun üniversite harcını veya yurt parasını karşılamak için Pazar mesaisini ipele çekiyordur acaba? Kaç genç “biraz daha para biriktireyim de bu yaz düğünümü yapayım” diyorur meselâ?

Elbette her işçi; ailesiyle, sevdikleriyle daha fazla vakit geçirmek, gezmek, eğlenmek ve sosyalleşmek ister. Bizler elimize biraz daha para geçsin de birkaç açığımızı daha kapatırız diye düşünüyoruz. Evin kirası, faturalar, mutfak masrafları, çocukların ihtiyacı derken liste uzayıp gidiyor. Fakat ne kadar çalışırsak çalışalım yine de yetmiyor. Sorun bizim kaç saat çalıştığımızla ilgili değil. Sorun ücretlerimizin düşük olmasında! O zaman fazla mesailer ve uzun çalışma saatleri kimin yanına kâr kalıyor? Maalesef patronların yanına kâr kalıyor. Bizim payımıza kalansa yorgunluğumuz ve hasta olmaya yüz tutmuş bedenlerimiz. Biz işçiler fazla mesai için birbirimizle çatışırken perde arkasında kazanan taraf patronlar oluyor.

Patronlar ücretleri düşük tutarak bizleri fazla mesailere kalmak zorunda bırakıyorlar. Oysa öfkemizi, birbirimize kızmak yerine bizi kötü çalışma ve yaşam koşullarına mahkûm edenlere yöneltsek pek çok şey değişebilir. Çünkü geçim sıkıntımızı fazla mesaiye kalarak ortadan kaldıramıyoruz sadece erteleyebiliyoruz. Üç beş ay sonra aynı sorunla yine yüz yüze geliyoruz. ■

EY İNSANLAR

Ey insanlar!
Siz kıyıda şen ve kedersiz,
Denizde can çekişen bir insan var.

Denizde,
Şu bildiğiniz sert, kara ve ağır denizde
Yaşam için çırpınan bir insan var!

Düşmanları yendim diye
Keyiflendiğinizde,
Bir düşkünün elini tuttum
Esenliğe kavuşsun diye
Kemerimi daha fazla sıktım diye
Övündüğünüzde,
Bilmem ne zaman anlatsam ki size

Ey insanlar
Kıyıda kurulu düzeniniz var
Önde ekmek, üstte gömlek
Denizde boğuşan insan size sesleniyor.
Ağır dalgaları yorgun elleriyle itiyor
Ağız açık, gözler yerinden fırlamış
Uzaktan karaltımızı görmüş
Yutmuş yutacağı kadar deniz suyunu
Takatten kesilmiş
Batar

Kâh başı
Kâh eli

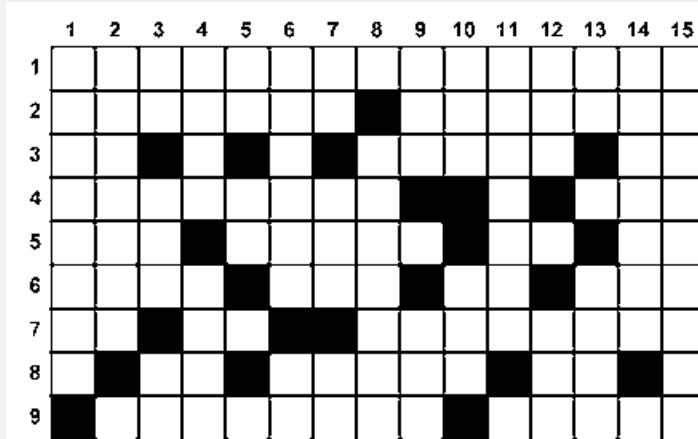
Ey insanlar!
Uzaklaştıkça o
Köhne dünyaya seslenirken
Bas bas bağırarak yardım diliyor

Ey insanlar!
Kıyıda sakın, seyre dalmışsınız
Dalgalar, sakın kıyınızı döver
Parçalanır kumsal üzerine
Çekilir köpükler,
Bir bağırtı uzaklardan duyulur
Duyulur.

Ey insanlar!
Sesi rüzgâr alır götürür
Rüzgârda, sesi dalgaların
Uzaktan yakınlardan
Kulaklarda yine bir havkırış
Ey insanlar!..

İranlı Şair Nima Yusiç
(Çeviren: İldeniz Kurtulan)

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

1. Kapitalist ve emperyalist sisteme karşı çıkan kimse.
2. Atom çekirdeği ile ilgili. İçinde mühür, damga ve benzerini mürekkeplemeye yarayan çuha bulunan kutu.
3. Tulyum elementinin simgesi. Hüküm vermek, çekinmeden kesin yargılarda bulunmak. Kemiklerin toparlak ucu.
4. Üstüne kıyım, kıyılmış soğan, maydanoz ve baharat konularak fırında pişirilen pide türü bir yiyecek. Saf.
5. Avuç içi. Yağma. Gözde sporcu. Türkiye'nin plaka işareti.
6. İstanbul'da bir ilçe. Sıcak suda haşlama. İngilizcede ya da anlamındaki bağlaç. Hindistan'ın Pencap bölgesinde yaşayan bir topluluk.
7. Muş kelimesinin sessizleri. Müzikte bir nota. Çiçekleri sarı renkli bir kır bitkisi.

8. Bir soru eki. Fransa'nın başkenti. Utanma duygusu.
9. İnce anlamlı, düşündürücü ve şakalı söz, espri yapan kişi. Başiboş, aylak.

Yukardan Aşağıya

1. Ahit, pakt.
2. Gösteri.
3. Takım kısaltması. Sebze, meyve, bakliyat vb.nin satıldığı yer. Marmara Üniversitesi kısaltması.
4. Bilim. Baharda beyaz çiçek açan yaz meyvesi.
5. Efe kelimesinin seslileri. Beygir.
6. Tropik ve ılık denizlerde yaşayan, geniş resifler oluşturan, kırmızı kalker iskeletli deniz canlısı. Şaşma ünlemi.
7. Praseodim elementinin simgesi. Muğla'nın bir ilçesi. İsim.
8. Kıta.
9. Yazıdaki mürekkebi kurutmak için dökülen çok ince ve renkli bir kum türü. Çin felsefesine göre hayatın aslını oluşturan dişil elaman.
10. Yüksek Seçim Kurulu kısaltması. Genellikle altın için kullanılan ağırlık birimi.
11. Kars yöresinde oynanan bir halk oyunu.
12. Dar, çok ince metal parça. İleri sürülerek savunulan düşünce, iddia.
13. İşaret. Sebze ve meyvelerin yetiştiği ve hava şartlarına karşı korunduğu cam ve naylonla kaplı yer.
14. Sporla ilgili.
15. Teknik araçların onarıldığı yer.

Geçen Bulmacanın Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	S	E	N	D	I	K	A	D	I	R	E	N	I	S	
2	O	R	A	N	T	I	A	B	A	R	A	K	A		
3	S	I	A	R	A	D	A	R	K	I	Ş				
4	Y	H	T	I	S	T	I	R	A	H	A	T	A		
5	A	A	E	B	A	T	A	O	N	A	M	A			
6	L	E	Z	E	L	O	L	U	R	H	A				
7	I	Z	M	I	R	A	T	A	H	A	M	A	K		
8	Z	I	D	T	V	M	Y	O	I	N	I				
9	M	I	N	I	M	U	M	A	Y	R	A	N	L		

İşçilerin Sordukları/74

İşsizlik Maaşı Nedir, Hangi Şartlarda Alınır?

İşsizlik maaşı ya da diğer adıyla işsizlik ödeneği; sigortalı işsizlere 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda belirtilen şartları taşımaları halinde, işsiz kaldıkları dönem için yine kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan ödemelere denir. Bu ödemeler, İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır.

Kanuna göre İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılmak üzere kesilen primler; işçi payı (%1), işveren payı (%2) ve devlet payı (%1) olarak üçe ayrılıyor. Böylece bu fona işverenlerin ve devletin de katkı yaptığı, hatta oransal olarak patronların işçilerden daha fazla katkı yaptığı gibi bir algı yaratılıyor. Oysa bu bir kandırmacadır. Patronlar için işsizlik sigortası primleri de bir işgücü maliyetidir ve onlar işçilerin ücretini belirlerken bu maliyeti de hesaba dâhil ederler. Bu paranın işçiye doğrudan ödenmesi yerine, işçilerin işsizlik dönemlerinde yararlanmaları için kurulan bir fona aktarılıyor olması, onu “işveren payı” yapmaz. Hangi isim veya kılıfla yatırılıyor olursa olsun, bu fonda biriken paranın tamamı işçilerindir. Üstelik bazı şartları yerine getiren işverenlerin prim oranı %1’e düşürüldü. Yani işçilik maliyetleri daha da aşağı çekildi.

Bu fonu finanse etmek için işçilerin ücretlerinden her ay otomatik olarak prim kesiliyor. İşçiler, ücretleri henüz ceplerine girmeden primlerini fona yatırmış oluyorlar. Sıra işçilerin bu fondan yararlanmasına yani işsizlik ödeneği almasına geldiğinde ise, işler değişiyor. İşsizlik ödeneğinden yararlanmak için işsiz olmak yeterli olmayken, devlet bazı sınırlamalar getirerek bu durumu oldukça güçleştirmiştir. Gelinek noktada işsizlerin ancak ortalama yüzde 15’i gibi küçük bir kesimi ödenek alabilmektedir.

Kanuna göre işsizlik ödeneğinden yararlanma koşulları:

- **İşçinin kendi kusuru dışında işsiz kalması gerekmektedir.** Meselâ patron, iftira atarak işçiyi tazminatsız işten atmışsa, işçi dava açıp haksız yere işten çıkarıldığını kanıtlamadan işsizlik sigortasından yararlanmaz. Ayrıca kendisi işten ayrılan işçinin işsizlik maaşı almaya hak kazanamayacağı söylenir. Aslında burada önemli olan işçinin işten ayrılma sebebidir. Eğer işçi, İş Kanunu’nun 24’üncü maddesine göre haklı nedenle iş sözleşmesini feshederek işten ayrılmışsa, 30 gün içinde İŞKUR’a başvurarak işsizlik ödeneği talep edebilir.

- **İşçinin son üç yıl içinde en az 600 gün süre ile işsizlik sigortası priminin yatırılmış olması gerekmektedir.** Türkiye’de işsizlik ödeneğini hak etme koşulları oldukça ağır olduğu gibi işsizlik ödeneğinden yararlanma süreleri de oldukça kısadır. Son üç yıl içinde 600 gün prim ödemiş olanlar 180 gün, 900 gün prim ödemiş olanlar 240 gün, 1080 gün prim ödemiş olanlar ise 300 gün süre ile işsizlik ödeneği alabilir. Fakat 300 gün yani 10 ay işsizlik ödeneği almak neredeyse imkânsızdır. Çünkü 3 yılın toplam prim gün sayısı zaten 1080 gündür. Çeşitli nedenlerle işçinin üç yıl içerisinde 1 gün bile sigorta priminin yatırılmaması, 10 aylık işsizlik ödenek hakkının kaybı anlamına geliyor.

- **Son 120 günde aynı işyerinde hizmet akdine tabi olmak gerekmektedir.** Burada önemli bir hususu hatırlatmakta fayda var. 2019 öncesi aranan koşullardan biri de iş sözleşmesinin sona erdiği tarihten önceki son 120 gün içinde, işsizlik sigortası priminin kesintisiz yatmasıydı. Kısmi süreli/part-time çalışanlar ise borçlanma yaparak son 120 gündeki eksik primlerini tamamlayarak işsizlik ödeneğinden yararlanabiliyordu. Bu koşul değiştirildi. Son 120 günde primin kesintisiz yatmış olması şartı artık aranmıyor, işçinin bu süre zarfında aynı işyerinde çalışıyor olması yeterli sayılıyor.

- **Hizmet akdinin feshinden itibaren 30 gün içerisinde İŞKUR’a başvurulması gerekmektedir.** Eğer 30 gün içerisinde başvurulmazsa gecikme süresi kadar kesinti yapılır.

Tüm bu koşulları sağlayan bir işçinin ücreti ne kadar yüksek olursa olsun alabileceği en yüksek işsizlik ödeneği tutarı ise brüt asgari ücretin yüzde 80’i kadardır. Ayrıca işsizlik ödeneği ödenirken, geçen süre emeklilik yönünden hizmetten de sayılmamaktadır. İşsizler bu fondan gerektiği gibi ve yeterli ölçüde yararlanamazken, sermaye sahipleri işsizlik fonunu arpalık gibi kullanıyor. Patronlar, işsizler için kurulduğu söylenen bu fondan sadece 2018 yılında, işsizlerin iki katından daha fazla yararlandılar. Hükümet, sermaye sahiplerini “teşvik” ve “destek” adı altında bu fondan semirttikçe semirtiyor. Milyonlarca işsiz hakkı olan ödeneği vermeyerek fonda biriktirilen 130 milyar lira patronların iştahını kabartmaya devam ediyor. Haklarımıza, bize ait olana sahip çıkmalıyız. İşsizlik Sigortası Fonunun amacı dışında kullanımını engellemek ve gerçek sahiplerinin, yani biz işçilerin bu fondan yararlanma koşullarını kolaylaştırmak için mücadele etmeliyiz. ■

Önyargı ve Suriyeliler Meselesi

“Önyargıları parçalamak atomu parçalamaktan çok daha zordur” demiş büyük bilim insanı Einstein. Gerçekten de insanlar önyargılı davrandıklarını kabul etmezler. Önyargılarını en doğru düşünceleri gibi sahiplenir, ısrarla savunurlar. Egemenler, emekçilerde önyargılar yaratmak ve bizi körleştirmek isterler. Çünkü bizim için körleştirici olan şey onların ekmeğine yağ sürer, bizleri yönetmelerinin yoludur bu. Onlar “böl parçala yönet” taktiğini ustaca kullanır, bizi birbirimize düşürürler. Hedef şaşırır, böylelikle sömürü düzenlerini korurlar. Bugün Suriyeliler konusunda yaratılan önyargılar tam da bu amaca hizmet ediyor.

Bugünlerde “Suriyeliler” sorunu üzerine işyerlerinde türlü tartışmalar oluyor. Ne yazık ki bu tartışmalarda genellikle önyargılar doğruların yerine konuluyor. Meselâ işsizliğin artmasının ve ev kiralarnın yükselmesinin ana sorumlusu Suriyelilermiş gibi bir düşünce var. Keza devletin ve kamunun tüm olanaklarının Suriyelilere aktarıldığı söyleniyor. Oysa Türkiye’de Suriyelilerden önce de işsizlik oranları ve ev kiralarnı fazlasıyla yüksekti. Geçim derdi, yoksulluk, işsizlik, yüksek kira ve fatura giderleri biz işçi ve emekçiler için hiç de yeni sorunlar değil. Ama siyasi iktidar ve patronlar, elbette bu gerçekleri dile getiriyorlar.

Bugün Türkiye’de üç buçuk milyondan fazla Suriyeli bulunuyor. Bu insanlar ülkemize durup dururken geldiler. Suriye’de tam 8 yıldır kanlı bir savaş yaşanıyor. Suriye’yi ölüm kusan silahların, patlayan bombaların, eli kanlı katliam çetelerinin pençesine düşürenler; yüz binlerce insanın ölmesine ve milyonlarca insanın da yaşadığı topraklardan kopmasına neden oldular. Türkiyeli egemenler sınır kapılarını açarak Suriyelilerin Türkiye’ye gelmesini teşvik ettiler. Çünkü yüz bin kişi sınırı aşarsa Birleşmiş Milletlerin Esad rejimine müdahale edeceğini hesaplıyorlardı. Bu plana göre, Esad rejimi kısa sürede devrilecek, Türkiye Suriye’de söz sahibi olacak ve Suriye halkının da minnettarlığını kazanacaktı. Fakat bu plan boşa çıktı. Savaş bitmedi, sınırı geçenlerin sayısı milyonları buldu.

Bir dönem Suriyeli göçmenler Avrupa ülkelerine akın ettiler. Bu akını durdurmak isteyen Avrupa Birliği, Türkiye’deki siyasi iktidarla pazarlık masasına oturdu. Suriyelilerin Türkiye’de tutulması karşılığında Türkiye’ye

milyarlarca avro para verdi. Suriyeliler için çok masraf yapmakla övünen Türkiyeli egemenler, bu paranın çok az bir kısmını Suriyelilere aktardılar. Ama bu gerçeği bilmeyen ve devletin kaynaklarının Suriyelilere aktarıldığını düşünen emekçilerin tepkisi karşısında gerçeği gizlediler. Yoksul Türk ve Arap emekçilerini birbirine düşürmenin koşullarını yarattılar.

“Suriyeliler” deyince farklı bir kültürden olan, farklı bir dil konuşan, yaşamı alt üst olmuş, çoğu sevdiğini kaybetmiş 3-4 milyon insandan bahsediyoruz. Bunlar başına gelenlerin nedenini tam kavrayamayan, baş edemediği bombalardan kaçtığı, sevdiğini korumak için başka bir ülkeye göç ettiği için suçlanan, aşağılanan insanlar... Patronlar onları en kötü koşullarda çalıştırabilecekleri ucuz işgücü olarak görüyorlar. Ev sahipleri hayvanın bile barınmayacağı izbe yerleri Suriyelilere fahiş fiyatlarla kiralamaktan utanmıyor. Hırsızlık, taciz gibi olaylarda hiç düşünmeden Suriyeliler sorumlu ilan ediliyor. Kavgalar, linç olayları artıyor. Savaşın, gökten yağan bombaların, IŞİD gibi kanlı katliam çetelerinin dehşetini yaşamamış kimi emekçiler, “Suriyeliler niye vatanlarını savunmadılar? Ülkelerine geri dönsünler” diyebiliyor. Suriyelilere karşı nefret dolu sözler kullanabiliyor. Elbette bu nefret Suriyelilerde de bir tepki yaratıyor. Hal böyle olunca sorun giderek büyüyor.

Bir ülkeye birden bire 4 milyon insanın gelmesi, kaçınılmaz olarak ev kiralarnı da artırır işsizliği de! Peki, emekçiler tepkilerini doğru adrese mi yöneltiyorlar? Suriyelileri kölece koşullarda çalıştırıp ücretleri düşük tutan patronlara karşı örgütlenmeyi düşünüyorlar mı? Suriyelilerin varlığının istismar edilmesine ve ev kiralarnın bu denli yükseltilmesine karşı mücadele etmek, siyasi iktidarı önlem almaya itmek gerekmiyor mu? Başka bir dil ve kültüre sahip milyonlarca insanı kaderine terk eden, herhangi bir yerleştirme ve entegrasyon planı olmayan, göçmenlerin aç ve sefil bir şekilde büyük kentlere yığılmasının önünü açan bu iktidar değil mi? Kabul edelim ki Suriyelilerin bugünden yarına ülkelerine dönmeleri söz konusu değildir. “Suriyeliler evlerine dönsün” demek çözüm değildir. İşçiler olarak, doğru noktalardan tepki vermeliyiz. Bunun için de önce sorunun kaynağını doğru tespit etmeli, Suriyeli emekçilerin sınıf kardeşimiz olduğunu kabul etmeliyiz! ■